
PRIIMTI TEKSTAI

P9_TA(2021)0155

COVID-19 pandemija Lotynų Amerikoje

2021 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl COVID-19 pandemijos Lotynų Amerikoje (2021/2645(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį,
- atsižvelgdamas į Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) 2020 m. kovo 11 d. pareiškimą, kuriame paskelbta COVID-19 pandemija,
- atsižvelgdamas į tai, kad 2020 m. sausio 30 d. Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) paskelbė, jog COVID-19 protrūkis yra tarptautinio masto pavojaus visuomenės sveikatai situacija,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 13 d. rezoliuciją dėl COVID-19 priemonių poveikio demokratijai, teisinei valstybei ir pagrindinėms teisėms¹,
- atsižvelgdamas į Europos investicijų banko ataskaitą „EIB veikla 2020 m. Lotynų Amerika ir Karibų jūros regionas“,
- atsižvelgdamas į Visos Amerikos sveikatos organizacijos paskelbtas ataskaitas,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio mėn. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ataskaitą „COVID-19 Lotynų Amerikoje ir Karibų jūros regione. Vyriausybių atsako į krizę apžvalga“,
- atsižvelgdamas į 2020 m. balandžio 8 d. bendrą Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai komunikatą dėl pasaulinio ES atsako į COVID-19 protrūkį (JOIN(2020)0011),
- atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 16 d. Komisijos pirmininkės Ursulos von der Leyen pasakytą kalbą dėl Sąjungos padėties,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 5 d. vyriausiojo įgaliotinio Josepo Borrellio deklaraciją Europos Sąjungos vardu dėl žmogaus teisių koronaviruso sukeltos

---

¹ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0307.

pandemijos metu,

- atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 8 d. Tarybos išvadas „Europos komandos pasaulinis atsakas į COVID-19 protrūkį“,
- atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 17–21 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas dėl ekonomikos gaivinimo plano ir 2021–2027 m. daugiamečių finansinės programos,
- atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 13 d. Tarybos išvadas dėl ES prioritetų Jungtinėse Tautose ir 75-ojoje JT Generalinėje Asamblėjoje pagal temą „Daugiašališkumo ir tvirtų bei veiksmingų Jungtinių Tautų, kurios teiktų naudą visiems, propagavimas“,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. lapkričio 25 d. rezoliuciją dėl COVID-19 protrūkio pasekmių užsienio politikai¹,
- atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 5 d. Europos ir Lotynų Amerikos parlamentinės asamblėjos (EuroLat) pirmininkų deklaraciją dėl visapusiškos ir dviejų regionų ES ir LAK strategijos siekiant sušvelninti COVID-19 pandemijos poveikį,
- atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 30 d. EuroLat pirmininkų deklaraciją dėl COVID-19 pandemijos,
- atsižvelgdamas į savo 2020 m. balandžio 17 d. rezoliuciją dėl suderintų ES veiksmų kovojant su COVID-19 pandemija ir jos padariniais²,
- atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 14 d. Europos išorės veiksmų tarnybos bendrą komunikatą, parengtą po neoficialaus 27 ES valstybių narių ir Lotynų Amerikos bei Karibų jūros regiono ministrų susitikimo,
- atsižvelgdamas į 2021 m. paskelbtą Lotynų Amerikos ir Karibų regiono ekonominės komisijos (ECLAC) ataskaitą „2020 m. Lotynų Amerikos socialinė panorama“,
- atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio 21 d. Andoroje vykusį 27-ąją Iberijos pusiasalio ir Amerikos valstybių ir vyriausybės vadovų aukščiausiojo lygio susitikimą ir į priimtą deklaraciją,
- atsižvelgdamas į Tarybos metinius pranešimus Europos Parlamentui dėl bendros užsienio ir saugumo politikos,
- atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0204/2020),
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją ir kitas JT žmogaus teisių srities sutartis ir priemones,
- atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą, 2007 m. JT deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių ir 1998 m. JT deklaraciją dėl žmogaus teisių gynėjų,
- atsižvelgdamas į 1989 m. birželio 27 d. priimtą Tarptautinės darbo organizacijos (TDO)

---

¹ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0322.

² Priimti tekstai, P9_TA(2020)0054.

konvenciją Nr. 169 dėl čiabuvių ir gentimis gyvenančių tautų,

- atsižvelgdamas į JT Generalinio Sekretoriaus António Guterreso ir JT vyriausiosios žmogaus teisių komisarės Michelle Bachelet 2020 m. kovo mėn. pareiškimus dėl sankcijų panaikinimo šalims siekiant kovoti su pandemija,
  - atsižvelgdamas į JT vyriausiosios žmogaus teisių komisarės Michelle Bachelet 2021 m. balandžio 15 d. pranešimą „Fiocruz“,
  - atsižvelgdamas į 2015 m. rugsėjo 25 d. JT Generalinės Asamblėjos patvirtintą Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir į darnaus vystymosi tikslus (DVT),
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 144 straipsnio 5 dalį ir 132 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi ES ir Lotynų Amerikos bei Karibų jūros regiono šalių santykiai yra labai svarbūs strategiškai; kadangi Lotynų Amerika yra vienas iš labiausiai COVID-19 paveiktų regionų; kadangi Lotynų Amerikoje gyvena 8,4 proc. pasaulio gyventojų, tačiau šiuo metu mirtys nuo koronaviruso sudaro daugiau nei penktadalį visų pasaulio mirčių;
- B. kadangi atsakas į COVID-19 pandemiją visame pasaulyje, įskaitant Lotynų Ameriką, buvo skirtingas; kadangi visos šalys paskelbė bendrą nepaprastąją padėtį;
- C. kadangi dabar pirmenybę reikia teikti tam, kad būtų atkurtas pasitikėjimas daugiašalėmis institucijomis, galinčiomis duoti pasaulinio masto atsakymus, tęsiant diskusijas dėl PPO prekybos ir sveikatos iniciatyvos dėl COVID-19 ir susijusių medicinos produktų;
- D. kadangi dėl pražūtingų COVID-19 pandemijos padarinių abipus Atlanto reikia glaudaus PPO, PSO, JT institucijų ir Pasaulio banko bendradarbiavimo, kuris yra labai svarbus siekiant įveikti krizę ir užtikrinti solidarumą; kadangi reikia pasaulinio ir koordinuoto atsako siekiant įveikti didelius tvaraus, žaliojo ir skaitmeninio atsigavimo, kuris, be to, būtų integruotas, sąžiningas ir atsparus, iššūkius;
- E. kadangi dėl pandemijos poveikio ir reaguojant į ją įgyvendintų politikos priemonių padidėjo regiono šalių likvidumo poreikiai, susiję su nepaprastosios padėties etapu; kadangi dėl šių veiksnių padidėjo skolos lygis ir vyriausybės patiria didesnes viešąsias išlaidas ir joms gresia įsipareigojimų neįvykdymo rizika; kadangi didesnės galimybės naudotis likvidumo priemonėmis ir mažinti skolas turi būti siejamos su vidutinės trukmės ir ilgalaikiais vystymosi tikslais, taigi ir su geresnio vystymosi iniciatyvomis;
- F. kadangi COVAX iniciatyva, kurią koordinavo Pasaulinis vakcinų ir imunizacijos aljansas (GAVI), Pasirengimo epidemijai inovacijų skatinimo koalicija (CEPI) ir Pasaulio sveikatos organizacija (PSO), iki šiol sunaudojo apie 38 mln. dozių; kadangi įgyvendinant COVAX iniciatyvą akivaizdžiai reikia didinti gamybos ir paskirstymo pajėgumus;
- G. kadangi pirmasis iniciatyvos COVAX vakcinų atsargų paskirstymo etapas apima 31 Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regiono šalį ir šios šalys per ateinančius mėnesius turėtų gauti daugiau kaip 27 mln. vakcinų dozių;
- H. kadangi iniciatyvos COVAX tikslas – skatinti ir užtikrinti visuotinę prieigą prie saugių,

kokybiškų, veiksmingų ir įperkamų vakcinų; atkreipia dėmesį į tai, kad 2021 m. priemonė COVAX užtikrino tik 20 proc. pasaulio gyventojų skiepus, todėl reikia didinti vakcinų gamybą ir platinimą Europoje ir Lotynų Amerikoje;

- I. kadangi Lotynų Amerika 2020 m. tapo didžiausią nelygybę pasaulyje patiriančiu regionu ir ta padėtis dar labiau pablogėjo pandemijos metu; kadangi iki 2020 m. pabaigos skurdo lygis išaugo iki 209 mln., o tai reiškia, kad dar 22 mln. žmonių atsidūrė skurde, o itin dideliame skurde gyvenančių žmonių skaičius padidėjo 8 mln. (iš viso 78 mln.); kadangi nelygybė regione, visų pirma moterų užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje rodikliai, pablogėjo dėl COVID-19 pandemijos ir nepaisant neatidėliotinų socialinės apsaugos priemonių, kurias šalys priėmė siekdamas sustabdyti šį reiškinį;
- J. kadangi COVID-19 daro neproporcingą poveikį mažas ir vidutinės pajamas gaunančioms šalims bei besivystančioms šalims ir pažeidžiamoms grupėms, įskaitant moteris ir mergaites, vyresnio amžiaus asmenis, mažumas ir čiabuvių bendruomenes, dėl to mažėja sveikatos ir vystymosi srities pažanga ir taip trukdoma siekti darnaus vystymosi tikslų (DVT);
- K. kadangi COVID-19 pandemijos sukelta krizė padidino lyčių nelygybę; kadangi Lotynų Amerikoje smurto dėl lyties lygis yra vienas didžiausių pasaulyje, o pandemijos metu šis skaičius dar padidėjo; dėl izoliavimo priemonių labai padaugėjo smurto šeimoje, išžagininimų ir moterų žudymo dėl lyties atvejų; kadangi pandemijos metu lytinei ir reprodukcinėi sveikatai nebuvo teikiama pirmenybė, o tai buvo rimta kliūtis teisei į sveikatą ir kelia pavojų moterų ir mergaičių gyvybei regione;
- L. kadangi dėl nepakankamos prieigos prie švaraus vandens, sanitarijos paslaugų, sveikatos priežiūros paslaugų, socialinių išmokų ir kultūriniu požiūriu tinkamų mechanizmų, skirtų jų teisėms į sveikatą ir pragyvenimo šaltinius apsaugoti, čiabuvių tautos smarkiai nukentėjo nuo COVID-19;
- M. kadangi kai kuriose Lotynų Amerikos šalyse, kaip ir daugelyje pasaulio šalių, COVID-19 pandemija taip pat buvo naudojama kaip pretekstas represijoms, neproporcingai apribojant politinę opoziciją ir pilietinės visuomenės susibūrimus bei veiklą; kadangi vyriausybės priemonės dažnai pažeidžia visas pagrindines žmogaus teises, įskaitant pažeidžiamiausioje padėtyje esančių asmenų pilietines, politines, socialines, ekonomines ir kultūrines teises; kadangi COVID-19 apribojimai taip pat turėjo įtakos saviraiškos laisvei;
- N. kadangi dėl priemonių, susijusių su COVID-19 pandemija, žurnalistų darbas regione tapo sudėtingesnis dėl ribotos fizinės prieigos ir sumažėjusių ryšių su valdžios institucijomis, visų pirma kiek tai susiję su jų vaidmeniu kovojant su vis labiau paplitusia dezinformacija; kadangi, kaip teigia Pasaulio sveikatos organizacija, dezinformacija internete, melagingos naujienos ir pseudomokslas yra svarbus pandemijos Lotynų Amerikoje veiksnys; kadangi konkretūs to pavyzdžiai siekia nuo stebuklingų vaistų nuo COVID-19 iki politinių išpuolių ir neapykantą kurstančių kampanijų prieš tam tikras bendruomenes ir mažumas; kadangi socialinė žiniasklaida atliko svarbų vaidmenį skleidžiant dezinformaciją ir pseudomokslą;
- O. kadangi kai kurios vyriausybės buvo ypač kritikuojamos dėl to, kad jos vadovavosi pavojingais politiniais metodais, susijusiais su COVID-19 pandemija, demonstruodamos nepritarimą regioninėms ir vietos sanitarijos iniciatyvoms, įskaitant

grasinimus pasiūsti kariuomenę, siekiant įgyvendinti suvaržymus ir apribojimus; taip yra kaltinamos ignoravus pagrindines PSO direktyvas, geriausią pandemijos valdymo praktiką ir moksliniais duomenimis grindžiamas visuomenės sveikatos gaires;

1. pakartoja savo didelį susirūpinimą dėl pražūtingo COVID-19 pandemijos poveikio tiek Europos, tiek Lotynų Amerikos žemynams ir reiškia solidarumą su visomis aukomis ir jų šeimomis, taip pat su visais nuo sveikatos, ekonomikos ir socialinės krizės nukentėjusiais asmenimis;
2. giliai dėkoja medicinos darbuotojams už jų paslaugas regione, patiriant didelį spaudimą ir riziką, susijusią su koronaviruso grėsme;
3. ragina abiejų regionų vyriausybes, ES institucijas ir Lotynų Amerikos integracijos organizaciją stiprinti dviejų regionų bendradarbiavimą ir gerinti pasirengimą bei reagavimo pajėgumus, pajamų draudimą, galimybes naudotis pagrindinėmis sveikatos priežiūros paslaugomis ir veiksmingą plataus masto skiepavimo planų valdymą;
4. ragina ES ir jos valstybes narės bendradarbiauti su Lotynų Amerikos šalių, kurioms reikia pagalbos, valdžios institucijomis ir panaudoti ES civilinės saugos mechanizmą bei kitą solidarumo finansavimą pagal 2021-2027 m. daugiametę finansinę programą siekiant kovoti su pandemija; be to, ragina Komisiją pasinaudoti programa „Europos horizontas“ ir kitomis ES programomis bei fondais, siekiant skatinti Lotynų Amerikos šalių ir ES mokslinį bendradarbiavimą, visų pirma sveikatos ir inovacijų srityse; palankiai vertina naujas regioninio bendradarbiavimo sveikatos srityje iniciatyvas, pvz., tarpvalstybinio užkrečiamųjų ligų instituto įsteigimą;
5. ragina visas šalis ir vyriausybes nedelsiant užtikrinti nemokamą prieigą prie vakcinų visiems gyventojams, užtikrinti pakankamą vakcinų tiekimą, skatinti vienodas galimybes jas gauti ir kuo greičiau vykdyti skiepavimo kampanijas, kurios šiuo metu jau rengiamos; šiuo tikslu siūlo stiprinti regioninius ir (arba) subregioninius koordinavimo mechanizmus, siekiant supaprastinti vakcinų viešuosius pirkimus ir veiksmingą platinimą bei paspartinti mokslinius tyrimus, kuriais būtų remiamas jų kūrimas ir gamyba;
6. ragina tarptautinę bendruomenę dėti daugiau pastangų siekiant stiprinti COVAX iniciatyvos paskirstymo pajėgumus ir remti visą (COVAX) išankstinių rinkos dalyvių įsipareigojimų finansavimą;
7. pripažįsta, kad ES ir jos valstybės narės atliko pagrindinį vaidmenį dedant pastangas užtikrinti sąžiningą ir lygiateisę prieigą prie saugių ir veiksmingų vakcinų mažas ir vidutines pajamas gaunančiose šalyse taikant COVAX mechanizmą, įskaitant neseniai paskelbtą papildomą 500 mln. EUR įnašą, dėl kurio ES finansinis įnašas į COVAX iš viso sudaro 1 mlrd. EUR tiesioginių dotacijų ir garantijų; pažymi, kad, kadangi Komisija, Europos investicijų bankas ir ES valstybės narės COVAX priemonei įsipareigojo skirti daugiau kaip 2,2 mlrd. EUR, ES yra viena iš pagrindinių jos rėmėjų;
8. ragina Lotynų Amerikos šalis užtikrinti, kad skiepai būtų prieinami visiems, neatsižvelgiant į jų migracijos statusą, imtis skubių veiksmų, kad būtų sustiprintas skiepų paskirstymas neteisėtiems migrantams ir pabėgėliams, taip pat neoficialiuose sektoriuose dirbantiems ir neoficialiose gyvenvietėse gyvenantiems žmonėms, ir leisti asmenims, neturintiems nacionalinio tapatybės dokumento, užsiregistruoti

inokuliuojamui be administracinio vėlavimo; šiuo atžvilgiu palankiai vertina tokius veiksmus kaip Venesuelos migrantų laikinosios apsaugos statusas Kolumbijoje arba vykdoma perkėlimo operacija „Operação Acolhida“ Brazilijoje;

9. pažymėtina, kad, PSO duomenimis, kelios regiono šalys turi potencialius COVID-19 vakcinų gamybos pajėgumus, kurie galėtų būti padidinti priklausomai nuo technologijų perdavimo;
10. primygtinai ragina vyriausybes išlaikyti aukščiausią pagarbos žmogaus teisėms lygį taikant izoliavimo priemones, susijusias su COVID-19 plėtra; prašo užtikrinti, kad priemonės, kurių imamasi reaguojant į ekstremalią sveikatai situaciją, būtų proporcingos, būtinos ir nediskriminacinės; smerkia represines priemones, kurių imtasi pandemijos metu, šurkščius žmogaus teisių pažeidimus ir piktnaudžiavimą gyventojų atžvilgiu, įskaitant pernelyg jėgos naudojimą iš valstybės ir saugumo pajėgų pusės;
11. ragina visus suinteresuotuosius subjektus aktyviau kovoti su dezinformacija internete, melagingomis naujienomis ir pseudomokslu; ragina abiejų regionų vyriausybes ir tarptautines organizacijas bendradarbiauti su interneto platformomis, siekiant rasti veiksmingus kovos su informacine epidemija sprendimus; palankiai vertina tai, kad sukurtas naujas faktų tikrintojams Lotynų Amerikoje ir Karibų jūros regione skirtas internetinis informacijos centras PortalCheck.org, skirtas COVID-19 dezinformacijos problemai spręsti, kurį remia Europos Sąjunga; vis dėlto pažymi, kad vyriausybės neturėtų kovoti su dezinformacija kaip priedanga riboti politinius pasisakymus ir pagrindines piliečių laisves;
12. ragina Komisiją ir EIVT, siekiant padėti Lotynų Amerikos šalims geriau pasirengti būsimums pandemijoms, numatyti konkretų įsipareigojimą žinių perdavimo ir reagavimo į krizes, veiksmų ir planavimo srityje, remiantis dabartiniais ES pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, pavyzdžiui, Tarpvalstybinių grėsmių sveikatai reglamentu;
13. apgailestauja, kad COVID-19 pandemija buvo labai politizuota, įskaitant valstybių ir vyriausybių vadovų vykdomą neigiamą retoriką, skirtą padėties svarbai sumenkinti ir ragina politinius lyderius elgtis atsakingai, kad būtų užkirstas kelias tolesniam eskalavimui; yra susirūpinęs dėl dezinformacijos kampanijų, susijusių su pandemija, ir ragina valdžios institucijas nustatyti tokią veiklą vykdančius subjektus ir juos teisiškai persekioti;
14. ragina ES ir jos valstybes nares bei visas Lotynų Amerikos valstybes remti masinį Tarptautinio valiutos fondo specialiąją skolinimosi teisių (SST) suteikimą siekiant kuo pigiau padidinti regiono šalių likvidumą ir remti G20 skolos tvarkymo sustabdymo iniciatyvos (DSSI) taikymo srities išplėtimą vidutines pajamas gaunančioms šalims;
15. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, Europos ir Lotynų Amerikos šalių parlamentinei asamblėjai ir Lotynų Amerikos šalių valdžios institucijoms bei parlamentams.